

Vilniaus universitetas
Medicinos fakultetas

**STUDENTŲ
MOKSLINĖS VEIKLOS
LXXV
KONFERENCIJA**

Vilnius, 2023 m. gegužės 15–19 d.
PRANEŠIMŲ TEZĖS

*Leidinį sudarė VU MF Mokslo specialistė
dr. Simona KILDIENĖ*

Mokslo komitetas:

Prof. dr. (HP) Janina Tutkuvienė
Doc. dr. Agnė Kirkliauskienė
Prof. dr. Vaiva Hendrixson
Doc. dr. Jurgita Stasiūnienė
Prof. dr. Nomedas Rima Valevičienė
Prof. dr. Eglė Preikšaitienė
Dr. Diana Bužinskienė
Prof. dr. (HP) Saulius Vosylius
Doc. dr. Saulius Galgauskas
Prof. dr. Eugenijus Lesinskas
Doc. dr. Valdemaras Jotautas
Prof. habil. dr. (HP) Gintautas Brimas

Dr. Ieva Stundienė
Prof. dr. Marius Miglinas
Doc. dr. Birutė Zablockienė
Inga Kisielienė
Prof. dr. Violeta Kvedarienė
Dr. Žymantas Jagelavičius
Prof. dr. (HP) Edvardas Danila
Doc. dr. Kristina Ryliškienė
Dr. Gunaras Terbetas
Prof. dr. Alvydas Navickas
Doc. dr. Rima Viliūnienė
Prof. dr. Sigita Lesinskienė

Doc. dr. Sigitas Ryliškis
Doc. dr. Vytautas Tutkus
Dr. Danutė Povilėnaitė
Doc. dr. Sigita Burokienė
Dr. Agnė Abraitienė
Prof. dr. Pranas Šerpytis
Prof. dr. Robertas Stasys Samalavičius
Prof. dr. Vilma Brukienė
Dr. Agnė Jakavonytė-Akstinienė
Doc. dr. Marija Jakubauskienė

Organizacinis komitetas:

Martyna Sveikataitė
Rafal Sinkevič
Gintarė Zarembaitė
Alicija Krasavceva
Karina Mickevičiūtė
Jogailė Gudaitė
Emilis Gegeckas
Auksė Ramaškevičiūtė
Tautvydas Petkus
Kristina Marcinkevičiūtė
Melita Virpšaitė

Gabrielė Lissauskaitė
Rosita Reivytytė
Kamilė Čeponytė
Šarūnas Raudonis
Monika Rimdeikaitė
Inga Česnavičiūtė
Tadas Abartis
Rūta Bleifertaitė
Kristijonas Puteikis
Saulius Ročka
Paulius Montvila

Agnė Timofejevaitė
Augustė Lapinskaitė
Emilis Šostak
Gratas Šepetyš
Gediminas Gumbis
Erika Ališauskienė
Indrė Urbaitė
Miglė Vilniškytė
Urtė Smailytė
Gabriela Šimkonytė
Julija Bitautaitė

ISSN 2783-7831 (skaitmeninis PDF)

© Tezių autoriai, 2023

© Vilniaus universitetas, 2023

TELEMEDICINOS PANAUDOJIMO GALIMYBĖS CUKRINIU DIABETU SERGANČIŲ PACIENTŲ POŽIŪRIU

Darbo autorė. Indrė URBAITĖ (IV kursas).

Darbo vadovė. Doc. dr. Žydrūnė VIŠOCKIENĖ, VU MF Klinikinės medicinos institutas, Vidaus ligų ir šeimos medicinos klinika; VUL SK Endokrinologijos centras.

Darbo konsultantas. Gyd. rez. Domas GRIGORAVIČIUS, VU MF Klinikinės medicinos institutas, Vidaus ligų ir šeimos medicinos klinika, VUL SK Endokrinologijos centras.

Darbo tikslas. Įvertinti cukriniu diabetu sergančių asmenų pasiruošimą nuotolinės sveikatos rodiklių stebėjimo sistemos įdiegimui.

Darbo metodika. 2023 m. sausio – kovo mėnesiais atlikta 1 (1TCD) ir 2 (2TCD) tipo cukriniu diabetu (CD) sergančių pacientų internetinė anoniminė apklausa. Anketos nuoroda pasidalinta socialiniuose tinkluose ir elektroniniu paštu su Lietuvos diabeto asociacija. Anketą sudarė 24 klausimai. Respondentai nurodė savo amžių, CD tipą ir trukmę. Skaitmeninio raštingumo įvertinimui naudotas iš anglų kalbos verstas DHLS (angl. *Digital Health Care Literacy Scale*) klausimynas (*Cronbach* $\alpha=0,738$), kurio teiginiai vertinti pagal 5 balų Likerto skalę (0 – visiškai nesutinku, 4 – visiškai sutinku; galima balų suma 0-12). Pasirengimo telemedicinai įvertinimui naudotas iš anglų kalbos verstas ir vienu klausimu papildytas PatRAT (angl. *Patient telehealth readiness assessment tool*) klausimynas (*Cronbach* $\alpha=0,798$), kurio teiginiai vertinti pagal 5 balų Likerto skalę (1 – visiškai nesutinku, 5 – visiškai sutinku; galima balų suma 18-90). PatRAT sudarė 3 dalys: bazinis pasirėngimas, pasirėngimas naudoti nuotolinį sveikatos rodiklių stebėjimą kasdieninėje veikloje, sistemos ir struktūros pasirėngimas. Pagal PatRAT surinktą balų sumą išskirti 3 pasirėngimo telemedicinai lygiai: aukštas (>63 balai), vidutinis (45–63 balai), žemas (<45 balai). Statistinė duomenų analizė atlikta naudojant *Ms Excel* ir *SPSS* programas. Analizei taikyti *Shapiro-Wilk*, *Mann-Whitney U* kriterijai, *Spearman* koreliacijos koeficientas. Reikšmingumo lygmuo $p<0,05$.

Rezultatai. Analizuotos 363 anketos iš 394. Remiantis 2022 m. Higienos instituto duomenimis apie pilnamečių CD sergančių asmenų populiacijos dydį Lietuvoje ($N=152387$) tiriamųjų imtis reprezentatyvi (kai patikimumo lygmuo 95 proc., imties paklaida 5,14 proc.). Sergantieji 1TCD sudarė 43 proc. ($n=156$), 2TCD – 57 proc. ($n=207$). Vidutinis tiriamųjų amžius buvo $50,9\pm 15,6$ m., vidutinė CD trukmė – $13,6\pm 11,1$ m. DHLS balų vidurkis ($9\pm 3,2$ iš 12) sudarė 75 proc. maksimalios balų sumos ir buvo statistiškai reikšmingai didesnis 1TCD nei 2TCD pacientų (atitinkamai $10,1\pm 2,9$ ir $8,2\pm 3,3$, $p<0,001$). Nustatyta statistiškai reikšminga vidutinė neigiama koreliacija tarp DHLS balų sumos ir amžiaus ($r_s=-0,6$, $p<0,001$). PatRAT balų vidurkis ($65,3\pm 8,7$ iš 90) sudarė 73 proc. maksimalios balų sumos ir buvo statistiškai reikšmingai didesnis 1TCD nei 2TCD pacientų (atitinkamai $67,4\pm 7,8$ ir $63,6\pm 8,9$, $p<0,001$). Nustatyta statistiškai reikšminga silpna neigiama koreliacija tarp PatRAT balų sumos ir amžiaus ($r_s=-0,3$, $p<0,001$).

Bazinio pasirengimo balų vidurkis ($19,5 \pm 3,4$ iš 25) sudarė 78 proc. maksimalios balų sumos, pasirengimo naudoti nuotolinį sveikatos rodiklių stebėjimą kasdieninėje veikloje ($30,2 \pm 4,6$ iš 40) – 76 proc., sistemos ir struktūros pasirengimo ($15,5 \pm 4,4$ iš 25) – 62 proc. Dauguma pacientų jautė prieigos prie sveikatos priežiūros paslaugų trūkumą (65 proc.), norėjo pokyčių (81 proc.) ir galimybės informaciją apie savo sveikatą gauti patogesniais būdais (77 proc.). Didžioji dalis apklaustųjų apie nuotolinį sveikatos rodiklių stebėjimą norėjo sužinoti daugiau (82 proc.) ir manė, kad telemonitoringas gali padėti išspręsti sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumo skirtumus regionuose (59 proc.) bei skirtingose socialinėse grupėse (57 proc.). Dauguma pacientų naudojami ir buvo apmokyti naudotis bent vienu nuotolinio sveikatos stebėjimo įrankiu (62 proc.), tačiau naudodamiesi įrankiais jautė pagalbos iš specialistų trūkumą (42 proc.). Aukštą pasirengimo telemedicinai lygį pasiekė 60 proc. (95 proc. PI 55–65 proc.) respondentų, vidutinį – 39 proc. (95 proc. PI 34–45 proc.), žemą – 1 proc. (95 proc. PI 0–2 proc.).

Išvados. Geresniu skaitmeniniu raštingumu ir pasirengimu telemedicinai pasižymėjo 1TCD ir jaunesnio amžiaus pacientai. Daugiau nei pusė pacientų pasiekė aukštą pasirengimo naudotis telemedicinos paslaugomis lygį. Pagrindinė telemedicinos įdiegimo kliūtis buvo sistemos ir struktūros pasirengimas, o specialistų pagalbos trūkumas, naudojantis telemonitoringo įrankiais, tikėtina, sietinas su žmogiškųjų išteklių ir laiko stoka.

Raktažodžiai. Cukrinis diabetas; nuotolinis sveikatos rodiklių stebėjimas; skaitmeninis raštingumas; telemedicina; telemonitoringas.